

Oddělení makroekonomických analýza prognóz

V Praze dne 4. září 2017

Programy politických stran pro volby do PS P ČR z pohledu základních programových linií ČMKOS

Zpracoval: ing. Martin Fassmann

Úvodem

Novým rysem letošní volební kampaně do poslanecké sněmovny je, že na rozdíl od předchozích let ustupují komplexní, obsáhlé a dlouhodobě propracovávané volební programy jednotlivých politických stran do pozadí. Volební kampaň se stále více odehrává prostřednictvím jednoduchých hesel a komentování ad hoc zpráv leadry politických stran ve sdělovacích prostředcích. Podrobné diskuse o jednotlivých programových cílech a rozpočtových dopadech jednotlivých opatření jsou upozaděny. Situace došla do takového paradoxu, kdy (alespoň podle průzkumů) nejsilnější politická strana ANO svůj volební program představuje až na poslední chvíli, těsně před volbami. (Před časem byly zveřejněny obecnější představy o daňovém systému).

V současné době jsou k dispozici volební programy stran ČSSD, TOP09, ODS, KSČM, ANO, KDU-ČSL a SPD. Nutno však dodat, že ne všechny volební programy jsou natolik otevřené, aby bylo možno se dopátrat (resp. odhadnout skutečné záměry a ekonomické dopady jednotlivých návrhů). Je proto velmi obtížné hledat nějakou jednotící linii – „jednotné brýle“ pomocí které bychom byli schopni tyto volební programy navzájem porovnat. Zvolili jsme proto jinou cestu. Ptáme se, jak volební programy jednotlivých politických stran korespondují se základními programovými liniemi ČMKOS vyjádřenými v zásadních programových dokumentech a ve dvou klíčových Vizích. Jedná se o následující oblasti:

- Dlouhodobý nárůst mezd a platů
- Hospodářská politika - reakce na hlavní ekonomické výzvy
- Daňová a odvodová politika,
- Vztah k odborům, sociálními partnerství, kolektivnímu vyjednávání, pracovním podmínkám a pracovnímu právu

I. Dlouhodobý nárůst mezd a platů

Jedním z charakteristických rysů volebních programů pro letošní volby je, že prakticky všechny politické strany, kterým dávají průzkumy veřejného mínění dlouhodobě šanci vstoupit do Poslanecké sněmovny nějakým způsobem hovoří o potřebě růstu mezd a platů. Přitom nejde jen o tradiční levostředové strany, které dlouhodobě nárůst mezd a platů téměř vždy

programově podporovaly – tedy především ČSSD, KSČM (s určitými výhradami KDU-ČSL).¹ S nárůstem mezd a platů počítají (a je to dokonce jedním z klíčových opatření) strany TOP 09 a ODS.

Nutno však dodat, že míra zachycení mzdového růstu ve volebních programech se výrazně odlišuje. Komplexní systémové zapracování mzdového vývoje do celkových souvislostí a vztahů obsahují programy ČSSD, KSČM a TOP 09. Strana SPD slibuje podporu pravidelné valorizace minimální mzdy a nutného zvýšení platů učitelů.

KDU-ČSL se ve svém volebním programu otázkou mezd zabývá na několika místech. Zajímavá je její deklarace, že vyšší platy nezajistí změna zákonů či daní, ale jediné podpora vědy, výzkumu a inovací zvýšení investic do vzdělání a nových technologií. Dále slibuje učitelům plat na úrovni 130 % průměrné mzdy. V této souvislosti obsahuje její volební program i zajímavou větu „nepřipustíme učitele „druhé kategorie“ podle mzdy (např. církevní školy)“.

Otázka mzdové politiky je v programu ANO minimalizována. V celém programu je uvedena pouze jedna věta týkající se opět mezd učitelů „prosadíme více peněz do školství tak, aby se platy učitelů na konci volebního období v roce 2021 dostaly minimálně na 150 procent jejich stávající výše“.

I když se často hovoří (a právem) o naprosto zřetelné zásluze ČMKOS na otevření a prosazení „mzdové otázky“ do společenské diskuse, měli bychom zůstat obezřetní. Když dva dělají totéž, není to totéž a není všechno zlato co se třpytí. To se naprosto zřetelně týká především v rozdílu chápání způsobu nárůstu mezd a platů mezi středolevými stranami ČSSD, KSČM, a mezi stranami pravicovými (TOP09 a ODS).

Programy středolevých stran kladou důraz na prorůstovou hospodářskou politiku jako motor mzdového nárůstu. Přímě identifikovatelných představ, jak by se měly mzdy vyvíjet však není mnoho. V zásadě pouze ČSSD slibuje, že na konci volebního období by měla průměrná mzda dosáhnout minimálně 40 tis. Kč a minimální mzda 16 tis. Kč.² KSČM slibuje minimální mzdu na úrovni 50 % průměrné mzdy.

Hlavním nástrojem zvyšování mezd v pojetí TOP09 a ODS se mají stát výrazné daňové reformy. Ty spočívají - dovedeno do oblasti mezd- ve výrazném snížení sociálního pojištění (-2 (ODS) až - 8 (TOP 09) proc. bodu) a výrazném poklesu daně z příjmu fyzických osob. Tato opatření podle TOP 09 zajistí „během následujících čtyř let nárůst čisté mzdy o 30%“.³ Toto

¹ Postoj KDU-ČSL v minulosti byl a v zásadě i dnes je poněkud dvojaký. Dlouhodobě prosazuje své úzké „programové jádro“ sestavené s úzkého okruhu svých stranických požadavků. Z pohledu širších programových tahů přebírá však představy silnějších koaličních partnerů. To může vysvětlit zdánlivě paradoxní situaci, že je schopna účastnit se jak koalic prosazujících určité programové tahy, tak i koalic, které tyto tahy negují. (Příklady z nedávné i vzdálenější minulosti by se dalo uvést mnoho).

² Jde o velmi ambiciózní a popravdě řečeno i velmi obtížně splnitelný slib (a to již na úrovni 40 tis. Kč, slovo „minimálně“ tomu „dává korunu“). Aby tato vysoký nárůst byl možný, musel by ekonomický růst v příštích čtyřech letech dosahovat v průměru cca 9 % ročně, tedy 2x více než v současné době. Jaké zásadní opatření v hospodářské politice přijme ČSSD aby počínaje příštím rokem růst ekonomiky poskočil na 9 % a tam vydržel až do konce volebního období je otázkou. Nic takového totiž ve volebním programu nenajdeme.

³ **TOP 09** předpokládá snížení daně z příjmu fyzických osob z dnešních 20,1 % na 19 % - 9 mld. Kč a snížení sociálního pojištění o 8 proc. bodů, celkem – 105 mld. Kč, celkem minus 114 mld. Kč.

Zájem výrazně snížit daň z příjmu fyzických osob a především sociální pojištění ve svém programu vyjadřuje též **ANO**. Celkový rozsah dopadu do státního rozpočtu minus 58 mld. Kč až minus 100 mld. Kč se v horní části intervalu blíží „na dohled“ návrhu TOP09. (ANO však tyto své návrhy nedeclaruje jako nástroj podpory růstu mezd).

ODS chce v oblasti daně z příjmu fyzických osob snížit sazbu daně o 5,1 % - 45 mld. Kč, zrušit solidární přírůžku a limit výdajových paušálů u živnostníků s dopadem -12 mld. Kč a zavést společné zdanění manželů s dětmi -15

na první pohled líbivé a jednoduché řešení - mzdy lze fakticky zvýšit „škrtem pera“ - je ve skutečnosti velmi nebezpečné. A není překvapením, že pochází z pera těch, kteří Českou republiku svými tzv. reformami zavedli mezi země z nejnižšími mzdami. Opět vyvolávají dojem, že lze něco udělat jednoduchými opatřeními shora a že takové nástroje jako podpora ekonomického růstu, restrukturalizace ekonomiky, růst produktivity práce nota bene i kolektivní vyjednávání odbory apod. k tomu nejsou vůbec potřeba.

Navržená opatření v daních a pojistném mají extrémní dopad na stav a vývoj veřejných financí. Výrazný pokles daně z příjmu fyzických osob a sazeb sociálního pojištění by znamenal ztrátu veřejných financí v rozsahu -114 mld. Kč ročně (TOP09) -124 mld. Kč ročně (ODS).⁴ Tyto masívní daňové úlevy budou - vzhledem k jejich charakteru - podporovat především vyšší příjmové skupiny poplatníků daně z příjmu fyzických osob (tedy nejen vysokopříjmové zaměstnance, ale i živnostníky a další poplatníky stojící mimo závislou činnost).

Především je však nutno podtrhnout, že toto **takzvané „zvýšení mezd“ prostřednictvím snížení daně z příjmu a sociálního pojištění se většinou zaměstnanců kupní síla jejich platů a mezd nezvýší, spíše naopak**. Vzhledem k extrémním dopadům do veřejných financí (navíc v kombinaci s dalšími daňovými úpravami analyzovanými v následující části) by vedlo k destrukci systému bezplatného poskytování služeb hrazených z veřejných fondů (veřejných služeb), jejich částečnému či úplnému zpoplatnění a privatizaci. To by se týkalo především zdravotnictví, školství i důchodového systému. A to je také hlavním dlouhodobým cílem těchto stran (TOP09 se tím – na rozdíl od ODS – ani netají). Hra na tzv. zvýšení mezd prostřednictvím snížení pojistného a daní je jen vějičkou jak získat pro dlouhodobě připravovaný model dekapitalizace a následné privatizace veřejného sektoru novou podporu. Staré notně prožluklé zboží tak bylo zahaleno do nového obalu „podpory růstu mezd“.⁵

Jinak řečeno, snížení pojistného a přímých daní opravdu okamžitě přinese na výplatních páskách bezprostředně nárůst „čisté mzdy“ přinese však také nové výdaje ve formě povinných přímých plateb či „přípojištění“ v oblasti školství, zdravotnictví či důchodů. Pro ty, co si tyto platby nebudou moci dovolit pak pokles rozsahu a kvality těchto služeb a živoření na bázi chudinské péče. (Taková je logika „ztržnění“ těchto služeb a lobbyisté finančních institucí stojící za těmito stále se opakujícími návrhy to dobře vědí – to jen politické strany, které toto prosazují chtějí tuto privatizační mánií skrýt pod pláštíkem „všeobecného dobra“).

II. Hospodářská politika – reakce na hlavní ekonomické výzvy

Dalším charakteristickým rysem volebních programů je, velmi slabě zpracovaná oblast hospodářské politiky resp. politiky, která by měla nejroztodivnější nápady jednotlivých politických stran přikovat k dané ekonomické realitě. Programy jsou stavěny většinou tak, že popisují co strany chtějí, ale méně nebo vůbec to jak k tomu dospějí. Za hospodářskou politiku se vydává většinou pouze politika rozpočtová, ještě přesněji politika snižování daní. O hospodářské politice se dozvíme, pokud se vůbec něco dozvíme většinou několik velmi

mld. Kč a nově zavést slevu pro pracujícího rodiče starajícího se o děti -20 mld. Kč, dále snížit sociální pojistné u zaměstnavatelů (!) o 2 % body – 26 mld. Kč a obnovit strop u zdravotního pojištění na úrovni 4 násobku průměrné mzdy – 6 mld. Kč, celkem -124 mld. Kč

⁵ U TOP 09 je snaha o snížení sociálního pojištění („snížení odvodového zatížení práce“) přímo obsedantní. Zlo vzniklé působením sociálního pojištění vidí prakticky „za každým rohem“. Boj proti tomuto zlu pak umožní nejen výrazně navýšit mzdy a platy, ale též vůbec podpořit ekonomický růst a konkurenceschopnost české ekonomiky, podpořit flexibilní a částečné úvazky, zrušit celou řadu „nesmyslných sociálních dávek“, zvýšit mobilitu pracovní síly a dokonce i celkovou společenskou spravedlnost

obecných formulací ve kterých se pravidelně zaměřují za cíle nástroje které jsou okořeny několika detaily. To vyvolává velmi neodbytný pocit, že většina politických stran v oblasti hospodářské politiky fakticky nechce oproti současnému stavu fakticky nic měnit.

Zpracované a co hlavně promyšlené hospodářské politiku státu, politiky, která by reagovala na současné hlavní ekonomické výzvy tj. urychlení ekonomické konvergence mezi ČR a EU (v to konvergence vč. mzdové) ČR resp. přípravu české společnosti na přicházející globální technologickou změnou označovanou jako Průmysl 4.0 aj., najdeme ve volebních programech politických stran velmi málo. Hluběji se těmito dlouhodobými strategickými otázkami zabývá ve svém programu a navazujícím programovém dokumentu pouze ANO⁶. V minulosti měla ambici formulovat dlouhodobé cíle hospodářské politiky i ČSSD. Bohužel ve stávajícím programu jako by se od této ambice odvrátila. Ve stávajícím programu je její hospodářská politika (patřící k nejslabším částem volebního programu) pojata extrémně zúženě – pouze jako podpora malého a středního podnikání. U KDU- ČSL se v jejím velmi stručném programu objevují pozitivní náznaky hospodářské politiky jako je zamezení odlivu kapitálu, prosazení efektivního a rychlého čerpání evropských fondů, zpracování přírodního bohatství v ČR, deklarovaná podpora vědy, výzkumu a inovací.

Pro pravicové strany TOP 09 a ODS je tato otázka vcelku jasná. Tyto strany zaměřují svou „hospodářskou politiku“ na maximální deregulaci a výrazné snižování daní. Chtějí tedy evidentně zopakovat a prohloubit český model liberální hospodářské politiky, model, jehož uplatňování přivedlo českou ekonomiku již dvakrát do poměrně hluboké krize (v druhé polovině devadesátých let a následně na počátku této dekády) a prohloubilo a prodloužilo negativní působení světové ekonomické krize. (SPD Tomia Okamury směr své hospodářské politiky přímo nedefinuje, podle formulace celého volebního programu je však patrné, že se spíše hlásí k liberalismu).

III. Daňová politika

Další základní (a klíčovou) charakteristikou prakticky všech volebních programů je jejich nekonzistentnost. Ta vyplývá ze zásadního rozporu, kterým jsou poznamenány téměř všechny volební programy. Na jedné straně volební programy slibují v celé řadě oblastí výrazné zvýšení veřejných výdajů, zvýšení podpory ze strany státu, daňové úlevy apod. na straně druhé pak přinášejí – někde náznaky, jinde již zcela konkrétní plány na zásadní daňové reformy zahrnující výrazné snížení daňových a pojistných příjmů.

Nemáme ani kapacity, ani ambici propočítat fiskální či sociální dopady jednotlivých volebních programů jako celku. V zásadě to ani dost dobře nejde, protože konkrétních slibů, ze kterých by se dalo bezezbytku identifikovat a následně kvantifikovat „co tím chtěl opravdu básník říci“ je jen velmi málo. Proto k ověření reálnosti jednotlivých volebních programů přistupujeme nepřímou. Provádíme odhady dopadů deklarovaných změn především v oblasti daní. Změny v daňovém inkasu (resp. vytvoření děr na příjmové straně veřejných rozpočtů) vzniklé tu většími či menšími daňovými změnami totiž reálně ukáží na možnost či nemožnost realizace celé řady předvolebních slibů.

Bohužel ne všechny záměry politických stran je v současné době možno kvantifikovat. Každopádně je možno sledované politické spektrum rozdělit na dvě skupiny – na strany které se ve volebních programech zabývají otázkou daní jen obecně a nekonkrétně stany, u nichž

⁶ A. Babiš O čem sním když náhodou spím, Vize 2035 pro Českou republiku, pro naše děti 2017

tvoří daňové změny fakticky jádro jejich volebních programů a u nichž lze vyčíslit konkrétní rozpočtové dopady jejich návrhů.

Do první skupiny lze zahrnout **KDU-ČSL**, která již před delší dobou fakticky odmítala nějaké hlubší daňové úpravy a vyslovila se spíše pro daňovou stabilitu. Přesto se ve volebním programu KDU-ČSL objevuje celá řada tu zjevných tu skrytých návrhů – podpora koordinace daňových základů na úrovni EU, zrušení povinnosti EET pro malé podnikatele neplátce DPH, zavedení společného důchodového pojištění manželů, nižší odvody důchodového pojištění pro pracující rodiče, zvýšení roční slevy na poplatníka u pracujících rodičů, navýšení slevy na děti a uvolnění daňového stropu 60 300 Kč při vrácení daně (daňovém bonusu). Je zřejmé, že i v případě KDU-ČSL se původně deklarovaná stabilita daní změnila na poměrně významný tlak na snížení daní (orientovaný především na rodiny s dětmi).

SPO se ve svém programu hlásí k závazku nezvyšovat daně (ať již pod tímto eufemismem představuje, stejně jako jiné strany co chce). Vystupuje typicky jako zastánce zjednodušení daňového systému pro malé a střední podnikatele. Ostatnímu zdanění vč. zdanění zaměstnanců nevěnuje pozornost.

KSČM také obecně deklaruje snahu o zjednodušení daňového systému, chce úlevy a daňové paušály pro osoby s nízkými příjmy a naopak progresivní zdanění zisků velkých korporací. Pro všechny uvedené strany v této skupině je společné, že jejich návrhy se pohybují v obecné rovině a nejde odhadnout jejich finanční dopad.

Odhad dopadů daňových reforem lze do určité míry u návrhů TOP09, ODS, ČSSD a ANO. Přehled uvádíme v následujících tabulkách :

TOP09

Pokles daně z příjmu FO o 1,1 proc. bodu na 19 %	-9 mld. Kč
Snížení sazby odvodů na sociální pojištění o 8 % bodů	-105 mld. Kč
Zavedení JIM ⁷	0 mld. Kč
Zrušení EET a kontrolního hlášení	-50 mld. Kč
Sazby DPH (dvě sazby 20% a 10%) snížení z 21 na 20 a 15 na 10 %	<u>-66 mld. Kč</u>
Celkem	-230 mld.Kč

Dopad návrhů TOP09 se pohybuje okolo ztráty 230 mld. Kč na bázi roku 2017 tj. 19 % příjmů státního rozpočtu. Zde je však nutno se zastavit s důležitou poznámkou. TOP 09 na rozdíl od ODS uvádí ve svém programu pouze výsledné sazby 20 % a 10%. Objektivně řečeno tento návrh – který se navenek tváří, že jde TOP09 o snížení pojistných sazeb DPH při dané struktuře komodit může také znamenat ve skutečnosti opak. Např. že většina zboží zatížená dnes 15 % sazbou „poputuje“ do 20 % sazby, a jen výrazně menší část do snížené 10 %. TOP 09 tak může v krajní variantě tímto způsobem snížit námi deklarovaný deficit z 230 mld. Kč na zhruba -180 mld. Kč. Tato operace – která není vůbec vyloučena (obdobný postup náhrady přímých daní a pojistného zvýšením DPH tj. spotřebitelských cen uplatila TOP 09 při

⁷ Program TOP09 se v radě případů odvolává na JIM resp. na potřebu znovuoobnovení současnou vládní koalicí zrušeného zákona. Ke spekulacím o znovuoobnovení JIM je ovšem třeba dodat, že tento zákon počítal již od roku 2015 se snížením zdravotního pojištění u zaměstnavatelů o 2 % body a navýšení o 2 % body u zaměstnanců. To znamenalo nárůst zdanění u zaměstnanců o 27 mld. Kč a reciprocně pokles u zaměstnavatelů o 27 mld Kč. Bylo by jistě zajímavé se zástupců TOP 09 pozeptat – když tak propagují zrušený JIM - jak by se tato, zcela jasně protichůdná operace, srovnávala s jejich „snahou“ na zvyšování mezd a platů.

aranžování tzv. reforem veřejných financí za Topolánkovy a Nečasovy vlády) by však měla fatální důsledky pro středně a nízkopříjmové skupiny obyvatelstva na které by se prostřednictvím výrazných nárůstů cen základního zboží přenesla tíže úhrady experimentu se snížením sociálního pojistného. V tomto případě by se jednalo o typický přenos daňové tíže od bohatých k chudým.

ODS

Daň z příjmů FO 15% z hrubé mzdy (pokles o 5,1 % bodů) + zrušení solidární přírážky+ zrušení limitu výdajových paušálů pro živnostníky	- 57 mld. Kč
Společné zdanění manželů	-15 mld. Kč
Sleva na dani na pracujícího rodiče při péči o nezaopatřené dítě 12 tis. ročně	-20 mld. Kč
DPH dvě sazby 19%,10%, snížení z 21% na 19% a z 15% na 10%	-76 mld. Kč
Nižší povinné odvody u zaměstnavatele o 2% (? soc. pojištění)	-26 mld. Kč
Možnost posílat 1% důchod. pojištění rodičům či prarodičům	-13 mld. Kč
Zrušení silniční daně pro osobní automobily	- 2 mld. Kč
Zrušení daně z nabytí nemovitostí	-12 mld. Kč
Zrušení EET a kontrolního hlášení	-50 mld.
Obnovení stropu u zdravotního pojištění na úrovni 4 násobku prům. mzdy	- 8 mld. Kč
Celkem	-279 mld. Kč.

Dopad návrhů ODS by znamenal, na bázi roku 2017 výpadek příjmů - ve vztahu k veřejným rozpočtům cca -16% a ve vztahu ke státnímu rozpočtu téměř 23 %. Rozpočet by tedy těmito operacemi přišel téměř o čtvrtinu příjmů! Tato čísla naprosto jasně ukazují, že se ve skutečnosti návrhy jak TOP09 tak ODS mají k realistickému pohledu velmi daleko a v zásadě se nemá cenu se s nimi vůbec zabývat.

Na závěr rozboru dopadů daňových návrhů ODS a TOP09 je třeba uvést ještě jednu poznámku. Obě tyto strany ve volebních programech deklarují, že zruší opatření současné koalice směřující proti daňovým únikům a to tzv. kontrolní hlášení a elektronickou evidenci tržeb. Podle vývoje v oblasti DPH v minulém a především v letošním roce se dá odhadnout, že celkový dopad zrušení těchto zřetelně přínosných opatření v boji proti krácení tržeb a karuselovým obchodům, by znamenalo roční ztrátu veřejných financí ve všech dotčených daňových okruzích (tedy nejen DPH, ale též u spotřebních daní, daní z příjmu právnických a fyzických osob, sociálního a zdravotního pojištění) v rozsahu cca 50 mld. Kč. Tuto ztrátu jsme také v tomto rozsahu oběma těmito stranám připočetli.⁸

Z výše uvedených čísel je naprosto zřejmé, že daňové návrhy TOP09 a ODS jsou ve vztahu ke státnímu či veřejným rozpočtům a potažmo veřejným službám výrazně destruktivní. (Podrobnější zdůvodnění je obsahem části 1).

⁸ K tomu je třeba poznamenat, že proti zavedení EET vystupuje i Okamurova SPD, nicméně v současném programu nemá meritorně uvedeno, zda by souhlasila se zrušením EET. KDU-ČSL ve svém volebním programu deklaruje svůj návrh zrušit povinnost EET pro malé podnikatele – neplátce DPH a dále pak naznačovala faktické oddálení případného zavedení III. a IV etapy EET. S návrhy na zmírnění EET přichází i ANO, především se zrušením povinnosti EET pro malé podnikatele (do obrátu 0,5 mil. ročně).

Je smutné, že závodům ve snižování daní neodolaly ani v zásadě realistické strany současné vládní koalice ČSSD a ANO. Jejich návrhy v oblasti daní se pohybují (měřeno k celkovým příjmům státního rozpočtu mezi – 6 % (ČSSD) a 7,6 - 11 % (ANO).

Za negativní je možno považovat především jejich ambice snižovat sazby DPH. Bohužel je to právě tato daň kde snižování sazeb – jak ukazuje dlouhodobá zkušenost je pro veřejné finance velmi náročně, avšak pro konečného spotřebitele nepostřehnutelné. Snižování sazeb bývá totiž pravidelně pohlcováno ve většině případů nárůstem obchodního rozpětí.

Za největší problém daňových návrhů ANO lze považovat jeho ambice snižovat sociální pojištění (s negativními dopady viz. výše). Tím se charakter volebních návrhů ANO dost blíží návrhům ODS a TOP09. Návrhy sdružení ANO na snížení sociálního pojištění jsou dokonce výrazně vyšší než u ODS a svým rozsahem výrazně destruktivní ve vztahu k sociálním systémům.

ČSSD se poněkud zamotala do ne zcela připravené a do všech důsledků promyšlené daňové kampaně v oblasti daně z příjmu fyzických a právnických osob a za vyloženě nešťastné je nutno považovat její přihlášení se k velmi kontroverznímu (a jak ukázal vývoj před zavedením „rovné daně“ i rozpočtově výrazně drahému společnému zdanění manželů).

U obou návrhů je nutno na druhou stranu vyzdvihnout, že si tyto strany na rozdíl od všech ostatních stran „všimly“, naprosto neúnosného nerovnoprávního postavení zaměstnanců v rámci daně z příjmu fyzických osob. Zaměstnanci – měřeno k hrubému příjmu mají zdaleka nejvyšší míru daňového a odvodového zatížení mezi všemi poplatníky, tedy mají nejširší daňový základ ze všech.

ČSSD

Úprava daně z příjmu FO (progrese nad 80 tis. příjmů vč. mechanismu odstranění studené progrese)	- 25 mld. Kč
Úprava daně z příjmu právnické osoby (3 sazby 14-19-24)	+12 mld. Kč
Bankovní daň 4 sazby (0,05% - 0,1-0,2-0,3)	+12 mld. Kč
Snížení DPH u potravin (pečivo, maso, mléko a mléčné výrobky, ovoce zelenina) z 15 na 10 % a další	-27mld. Kč
Společné zdanění manželů ⁹	-25 mld. Kč
Daňové zvýhodnění zaměstnanců – částečné zohlednění nákladů na cestu do zaměstnání (400 Kč měsíčně)	<u>-20 mld. Kč</u>
Celkem	-75 mld. Kč

ANO

Pokles daně z příjmu FO o 1,1 proc. bodu na 19 %	-9 mld. Kč
Snížení daň základu u OSVČ	-2 mld. Kč
Výdajový paušál pro zaměstnance 500 měsíčně (sleva na pojistném)	-24 mld. Kč
Snížení sociálního pojištění hrazeného zaměstnavateli (-2-5 %)	-23 - 65 mld. Kč
Snížení DPH u základních potravin na 10 %	- 27 mld. Kč
Snížení DPH u stravovacích služeb na 10% +ostaní návrhy na	- 10 mld. Kč.
Celkem	-95 až-137 mld. Kč.

⁹ Podle programu jde o návrat ke stavu před zavedením rovné daně. Částka odhadnuta podle zkušeností s působením tohoto modelu před zavedením rovné daně. Uvedenou částku je skutečnosti nutno považovat za minimální, protože dříve se společné zdanění manželů týkalo pouze osob vychovávajících děti do 18 let, zatímco v novém návrhu podmínka výchovy dětí chybí.

Z řádu výše uvedených čísel je naprosto zřejmé, že většina volebních programů stran, u kterých volební průzkumy ukazují na jejich šanci proniknout do PS P ČR je ekonomicky nekonzistentní. Jejich návrhy na snížení daní a pojistného je ve vztahu k rozpočtovým příjmům a potažmo tedy i výdajům výrazně destruktivní. Tento fakt však nebrání celé řadě stran přicházet na straně výdajů se sliby výrazných nárůstů tohoto či onoho výdaje, sliby, které při realizaci zamýšlených daňových úprav nebudou moci být reálně naplněny.

Typickým příkladem takových slibů je důchodový systém (je to logické, protože důchodci tvoří velmi významnou a do značné míry disciplinovanou voličskou skupinu. Přes přímé snížení příjmů důchodového pojištění (ODS minus 39 mld. Kč, ANO minus 47 – 89 mld. Kč, TOP 09 minus 105 mld. Kč) a poklesů celkového zdanění stejné strany dokonce ještě slibují výrazné zlepšení života důchodců (ANO¹⁰, KDU ČSL) nebo alespoň o tom, že jejich „reformy“ znamenají ohrožení profinancovatelnosti důchodového systému a výrazný tlak na valorizaci důchodů mlčí (skryti za slib „reforem“ TOP 09, ODS).

IV. Vztah k odborům, sociálními partnerství, kolektivnímu vyjednávání, pracovním podmínkám a pracovnímu právu

V této oblasti existuje poměrně příkré dělítko mezi stranami levostředovými a pravicovými. Je přímo symptomatické, že se v programech pravicových stran, především TOP09, ODS slova jako odbory, sociální partnerství, tripartita či kolektivní vyjednávání či kolektivní smlouva vůbec nevyskytují, natož pak nějaké programové cíle v těchto oblastech.

Dokonce i frekvence slova zaměstnanec je extrémně nízká. Vypadá to, jako by ho tyto strany používaly jen v krajní nouzi. V celém volebním programu ODS se slovo zaměstnanec objevilo pouze 3x a u TOP09 se toto označení 4 milionů občanů této republiky objevilo pouze jednou.

Nejde samozřejmě jen o frekvenci slov, ale také o politiku, která je za tímto přístupem skryta. Nejvíce leží těmto stranám v žaludku současné pracovní právní zákonodárství, které by obě strany nejraději „zmodernizovaly“ k obrazu svému. Takže např. ODS ve svém programu uvádí, že zruší „některá ustanovení zákoníku práce, která přehnaně zasahují do smluvní volnosti mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem“. V tom s ní souhlasí TOP09 která chce v ZP zrušit „nesmyslné a přežitě povinnosti“. A jde ještě dál. Pod hlavičkou snížení administrativní zátěže podnikatelů chce celou pracovní legislativu podrobit důsledné revizi s cílem dosáhnout pružnosti trhu práce. Chce odstranit inspektoráty bezpečnosti práce, chce aby práce z domova byla řešena pouze dohodou mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, nebude šikanovat pracovní agentury „novými nesmyslnými povinnostmi, zruší kauce při vstupu do podnikání“.

Je podivuhodné, že si otázek sociální partnerství a zaměstnanecké politiky si program KDU - ČSL vůbec nevšimá. Stejně tak program hnutí ANO (zde se v celém programu slovo odbory či sociální partnerství vůbec neobjevilo, pouze jednou se objevilo jednou slovo tripartita a to ještě ve velmi podivné souvislosti). SPD Tomia Okamury tyto věci ve svém volebním programu ani politickém programu vůbec nemá.

¹⁰ ANO přichází s celou baterií opatření kde klíčový je slib na pravidelnou valorizaci důchodů navázanou na růst cen a průměrné mzdy, nepřipuštění změny vzorce pro valorizaci důchodů, zvýšení nízkých důchodů u lidí pečující o děti a závislé členy rodiny a zvýšení základní výměry důchodu.

Tradičně se k podpoře zaměstnaneckých a odborových práv a sociálnímu partnerství hlásí velmi silně strany ČSSD a KSČM, přičemž nejsilnější a nejpropracovanější program má v tomto ohledu ČSSD přímo zaměřený na rozvoj tripartity, sociálního partnerství, podporu rozšiřování kolektivních smluv, posilování ochranné funkce pracovního práva, podporu sociálních partnerů aj. .